షష్టి పూర్తి

ఈ సంగతీ వింటే, సనాతను లేమంటారు? దేవుడు, దైవం అనేది లేకపోబట్టే జీవితం నిస్సారంగా నిరర్థకంగా కనిపిస్తుంది. అందువల్ల ప్రజలంతా ఆత్మహత్యలు చేసికొంటున్నారు. ఇది దుర్భరమంటూ, తీవ్రంగా మతప్రచారానికి పూనుకొంటాడు.

సోషలిస్టులు ఏమంటారు?

ఈ రోగం అచ్చంగా కుళ్ళే బూర్జువా వర్గానిది. సోషలిస్టు విప్లవానికి ఇదే సమయమని చెలరేగుతారు.

ఈ రెండు శాఖలవారి ప్రచారాలవల్ల ప్రజల్లో సంధిగ్ధావస్థ తప్ప జీవితంలో మార్పు ఏమీ రాదు. అలాంటప్పుడు నేను ఆత్మహత్య చేసుకోవడంవల్ల ప్రయోజనం?

అయితే మానుకోవలసిందేనా? ఇలా మొట్టికాయలు తింటూ; సౌఖ్యం, సౌందర్యం, ఆనందం అనేవి యెలావుంటాయో యెరుగకుండా, చివరికి ఒక్కసారన్నా పేపర్లోకి ఎక్కకుండా జీవించడమంటే...... ఎలాంటి అవకాశాలు లేకుండా వెధవ బ్రతుకు బ్రతకటం! పుణ్యాత్ములు కాబట్టి యిదంతా చూడకుండా ముసలిది దాటిపోయింది.

ఏమి చూచుకొని బ్రతకాలి? ఒకవేళ నేను చచ్చిపోయినా, సూర్యుడు తూర్పునే పొడుస్తాడు. పడమటనే అస్తమిస్తాడు. మా అల్లరి చిట్టికి నా మీసాలు లేకపోయినా నా కర్రా చెప్పులూ, ఆడుకోటానికి వుండనే వుంటవి. అప్పుడప్పుడు ఉప్పుప్పుగోను మోయటానికి పెద్దది ఉండనే ఉంది. కాకపోతే, కోడలికి మధ్యాన్నం చుట్టనిప్పుకోసం విసుగుకునే బాధ తప్పుతుంది.

నేను చస్తే తప్పేది చుట్టనిప్పు బాధే నన్నమాట! ఉఁ...... మరచిపోయాను. అంత్యకర్మల కర్చో? అసలే సంసారం ఈదలేక అవస్థ బడుతున్నాడు. నేను చచ్చానంటే, ''ఇప్పుడే చావాలీ? వాడికి ఏం పోయేరోగం వచ్చింది! హాయిగా తిని కూర్చోగూడదూ? కరువులో అధికమాసం.'' అని వాడు చెడామడా తిడతాడు.

పోనీ, యీ అవస్థ అంతా ఎందుకు? సత్యాగ్రహం చేసి జైలుకుపోతేనో? పేరుకు పేరూ వస్తుంది, లోకం మీద ఉన్న కసికి కసీతీరుతుంది. ఈ అవస్థా తప్పుతుంది. సత్యాగ్రహం బాగానే ఉంది. కాని రాయ్ చెప్పినట్టు దేశానికి ప్రయోజనకారి కాదేమో? సత్యాగ్రహ ఫలితంగా ఫాసిజం వస్తే? మరీ దుర్భరం.

ఆలోచించాడు. ఆరిపోయినదనుకొని చుట్ట అవలపారెసి ఉమ్మేశాడు.

తన హయాములో శేషయ్య అధికారం నిరాటంకంగా సాగించుకొన్నాడు. ఇంట్లో వాళ్ళంతా పసిపిల్లలతో సహా, తాను కూర్చోమంటే కూర్చునేవాళ్లు, నిల్చోమంటే నిల్చునేవాళ్లు. ఒంటేలుకూడ పోసుకునేవాళ్ళు. చేసేపాకందగ్గర నుంచి సర్వం అతని యిష్టప్రకారమే జరిగేది. తన భార్యా, కొడుకూ రెండు వలసరాజ్యాలుగాను, తానొక సామ్రాజ్యంగాను ఉండేవాడు. కాని, పరిస్థితులు పదేళ్ళక్రితంనుంచి మారాయి. ఒక్కడే కొడుకు. పెండ్లైన ఆరేళ్ళకు కోడలు కాపురానికి వచ్చింది. అప్పటినుంచి అతని అధికారం పడిపోయింది. ఇది ఎంతమాత్రం గిట్టలేదు. కొడుకునుంచి వేరుపడదామనుకొన్నాడు. లేక లేక ఒక్కడు! వాడితో విభాగాలు పడితే లోకమేమనుకుంటుంది? కడుపుమండి శేషయ్య హిందూసంఘాన్ని తిట్టిపోశాడు. పాశ్చాత్య సంఘాన్ని పొగడాడు. అందుకనే హిందూదేశాన్ని ఏలుతూవున్నదన్నాడు.

అసలు ఇంకో రహస్యముంది. కాస్తో కూస్తో ఆ రోజుల్లో ఇంగ్లీషు చదువుకొన్న శేషయ్య లోకాన్ని ఎదిరించైనా కొడుకుతో విభాగాలయ్యేవాడే. వేరుపడటానికి పిత్రార్జితం మిగిలింది ఏమీలేదు. కాకపోతే ఒక కడవ, చేంతాడు పంచుకోవలసిందే. ఈ ముసలి తనంలో సంపాదించేశక్తి ఏమీలేదు. ఇదివరకున్న పిత్రార్జితం, తన సంపాదనా కొడుకు విద్యకోసం, ఉద్యోగంకోసం ఖర్చుపెట్టాడు. అదంతా అతని ఆత్మ సంతృప్తికోసమే ననుకోండి.

రోజురోజుకీ ఇంట్లో, అంటే అతని కొడుకింట్లో, జీవితం దుర్భరమనిపిస్తోంది. పూర్వంలాగ అతని ఆజ్ఞ చెల్లకపోతే చెల్లకపోయింది. అతని సలహాలుకూడ ఎవ్వరికీ అక్కరలేకుండా ఉన్నాయి. ముసలిది ఉన్నంతకాలం, అతన్ని అడిగి కూరలు చెయ్యకపోయినా, వేళకు అన్నం పెట్టేది. అలిగితే సాగదీసేది. ఇప్పుడేముంది? ఆకలి లేదని పడుకుంటే, మళ్లా అడిగేవారన్నా లేరు. సాగదీసేవాళ్లు ఉంటేగా అలగటానికి?

వార్ధక్యంతో ఒకవేళ తనకు చిరాకు ఎక్కువై జీవితం అలా కనిపిస్తున్న దేమోనని శేషయ్య ఒకసారి ఆలోచించాడు. నిజంగా తన కొడుకుకి తాను ఇంకా చాలకాలం బ్రతకాలని కోరుకుంటున్నాడేమో? అయినా తేల్చుకుందామని ఒకరోజున కొడుకు పంక్తిని భోజనం చేస్తూ వున్నప్పుడు. ''పెద్దవాళ్లంతా రాలిపోతున్నారు. నావంతు కూడా వచ్చేటట్లుంది.'' అన్నాడు. కొడుకుగాని, కోడలు గాని, ''అయ్యో, అయ్యో! అలా అంటారేమిటి? మీ మీద గంపెడంత ఆసపెట్టుకున్నాము. అని మాటవరసకన్నా, అనలేదు. అనకపోతే అనకపోయారు, నవ్వనన్నా నవ్వలేదు. కాబట్టి తేలిపోయింది. తాను బ్రతికినా ఊడినా ఒకటే.

జి.వి. కృష్ణరావు

ఎవరికి కొరగాని యీ బ్రతుకు బ్రతకకపోతే నేమీ? అతని గుండె గొంతుకలో కొట్లాడింది. నాలుగు పద్యాలు వ్రాయాలనిపించింది. కాయితాలకోసం తడువుల్లాడాడు. కొడుకు బల్లమీద ఒకప్రక్కన తెల్లకాగితాల పొత్తి కనిపించింది. శేషయ్య కంటుకోటానికి బుద్ధిపుట్టలా. కొడుకు సంపాదించుకున్న కాగితాలను ముట్టుకోవటానికి తనకేమి అధికారముంది? కాగితం తియ్యబోయిన చెయ్యిలాక్కొని, వేస్టు పేపరుబుట్ట వెదికాడు. అన్నీ ముక్కలుగాచింపిన కాగితాలే. ఎంతమంచి కాగితాలు! తనకొక్క ముక్క దొరకరాదు? వెతగ్గా వెతగ్గా ఒక తెల్లని ఉండకనిపించింది. దాన్ని విప్పి సాఫీ చేశాడు. శ్రమకుదగ్గ ఫలితం దక్కింది. అరటావు, ఒక ప్రక్కనే వ్రాసివుంది.

పరమానందంతో దాన్ని పట్టుకెళ్లి కవితా సమాధిలో పడ్డాడు. జిలుగక్షరాల్లో ఏదో వ్రాస్తూ, మధ్యమధ్య చుట్ట పీకుతూ ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. చిన్నమనుమరాలు వచ్చి వెనక నుంచుని. ''నీజుత్తు తెల్లగా బాగావుంది. ఎందుకు దువ్వుకోవు? నేను దువ్వేదీ? బాగుంటావు. వెనకోజడ, ముందోజడ వేస్తాను. ఆఁ?'' అంది. ఆలోచనలో ఉన్న శేషయ్య తల ఊపాడు. ఆ పిల్ల పరుగెత్తికెళ్లి, అమ్మను ఏడిపించి, దువ్వెనతెచ్చి, దువ్వి తాతకు తనకు మల్లేనే ముందోజడ, వెనకోజడవేసింది. అతడు కవిత్వధోరణిలోనే ఉన్నాడు. అమ్మాయి తాతతల అటూ ఇటూ తిప్పి చూచి, ''భలే, భలే! ఎంత చక్కనాగ్గావుంది!'' అంటూ గంతులేయ మొదలెట్టింది. ''ఫో! అల్లరిపిల్లా,'' అని కవితాసమాధిలోవున్న శేషయ్య మనుమరాల్ని కసిరాడు. ఆ అమ్మాయి అక్కడినుంచి గెంతింది. చరణంలో యతికోసం ఆలోచించే శేషయ్య తలగోకాడు. చేతికేదో తగిలింది. తడివి చూచుకొని, ''ఓసి నీ సిగగొయ్యా, ఎప్పుడేశావే జడ? ఒకటికాదే, రెండు,'' అంటూ విప్పుకుని మళ్ళీ రాతలో పడ్డాడు. పెన్సిలు శరపరంపరగా పోతూ వుంది. పొడుంపీల్చాలనిపించి బొడ్లో చూచుకున్నాడు. కనిపించలా. 'ప్రక్కన పెట్టానేమో' నని వెతికాడు. కనపడలా. ''ఆ కొంటెకోణంగే తీసివుంటుంది, అందుకే నవ్వింది,'' అని తేల్చుకుని వంటయింట్లోకి వెళ్ళి, తల్లి ప్రక్కన ఉన్న చిన్న మనుమరాల్ని, ''ఏదే నా పొడుంకాయ!'' అని అడిగాడు ''నాకేం తెలుసు?'' అంది పిల్ల.

''అదే, నవ్వుతున్నావులే. ఇలాతే.'' ''నిజంగా నేను తియ్యలేదు తాతయ్యా! దాని సంగతి నాకేం తెలుసు!'' అంది. తల్లి ఎందుకో చిఱ్ఱుబుఱ్ఱాడుతూ పిల్లను వీపుమీద నాలుగు చరచింది.

శేషయ్య హృదయం చివుక్కుమంది. గిరుక్కున మళ్లీ హాల్లోకివచ్చి సోఫాలో కూలబడ్డాడు. ఇదంతా ఏమిటి, తన మీద కోపం కాకపోతే? తాను ఎందుకు బ్రతకాలి! తన యింట్లో తాను సంపాదించి తింటూవుంటే కోడలు యిలా ప్రవర్తించగలుగుతుందా? ఇలా అవమానం పొందేకంటే చావటం మేలు. ఆరు నూరయ్యేది తప్పక చచ్చిపోవలసిందే.

ఆరాత్రి మామూలుకంటె శేషయ్య పెందలాడె భోజనం చేశాడు. తన సామానంతా సద్దాడు. అంతా నిద్రపోయిం తరువాత ఉరిపెట్టుకోడానికి చేంతాడు, ముక్కాలిపీట తెచ్చాడు. ఎందుకో ఆ సమయానికి కొడుకు గుర్తుకువచ్చాడు. ఉరిపెట్టుకు చచ్చిపోతే కొడుకు గొంతుక్కు వస్తుందని స్పృహకు వచ్చింది. అయితే యేమి చెయ్యాలా అని ఆలోచనలో పడ్డాడు. చివరికి ఎలాగైతేనేం, ఉత్తరం వ్రాసిపెట్టి చచ్చిపోదామనుకున్నాడు.

కాని, చిన్న మనుమరాలు జ్ఞప్తికి వచ్చింది. దాని మూలాన్నే తాను చనిపోయానని దాని ఒళ్లు ఊనం చేస్తారు కామాలే? అసలు తాతయ్య కనిపించకుండా క్షణంసేపు బ్రతుకుతుందీ? ఇక మీద ఎవరితో ఆడుకుంటుంది? ఎవరితో మారాం చేస్తుంది? బెంగతో మంచంపడుతుంది.

అలా నవ్వుతూ ప్రేలుతూ వుండే ముఖం వాడిపోయి వ్రాలిపోతే.... శేషయ్యకు ఇది దుర్భరమైపోయింది. కోడలిమీద కోపం కొందికీ చచ్చిపోవాలనిపించినా, పసిదాని కోసం బ్రతకక తప్పదు. మళ్ళీ ఎక్కడ తాడక్కడ, ఎక్కడ పీటక్కడ చప్పుడులేకుండా పెట్టి నిద్రపోయాడు.

ఒకరోజు సాయంత్రం, ''తాతోయ్! అక్కయ్య పెళ్ళి,'' అన్నది చిన్నపిల్ల.

''ఎవరన్నారు!''

''అమ్మే చెప్పింది.''

''పెద్దనాపసానివి బయల్దేరావని నీ చెవిలో ఊదిందిలే.''

''కాకపోతే, నాలుగు సిల్కుగౌన్లు ఎందుకు కుట్టిస్తుందమ్మా మరి,'' అని తాతయ్య మెడ కావులించుకొంది.

''అక్కయ్యకంటె నువ్వేముందు పెళ్ళికూతురు వయ్యేట్టున్నావే!''

''ఏమమ్మా!''

''సరే, నీకు నాల్గుగౌన్లు, నాకో మరి!''

''వెండిపాడుం కాయ.''

ఆలోచనలో పడ్డ శేషయ్య వినిపించుకోలేదు. రెండు నిమిషాలు గడిచిం తరువాత ''పెళ్లి ఎన్నిరోజులుందట?'' అన్నాడు.

''పదిరోజులు, అరిసెలు వండుతున్నారు. నేనొకటి తెచ్చుకుంటా; నీకు పెట్టనులే,'' అంటూ పరుగెత్తుకెళ్లింది.

''మాటమాత్రం నాతో అనగూడదూ! పరాయివాణ్ణయి పోయాను. ఎలాంటి సంబంధమో, ఏమిటో? నాయిష్టప్రకారం కాకపోతేమానె. ఊరికే మాటవరసకన్నా అనగూడదా? అయినా నేనెవర్ని? పెట్టేవాణ్ణా, పోషించేవాణ్ణా? నాతో ఎందుకు చెప్పాలి? పిల్లకు తెలిసినంతమాత్రం నేను తెలుసుకోవటానికి నోచుకోలేదు.

ఛీ , వెధవబ్రతుకు! ఇలా అందరికీ పరాయివాణ్ణయి బ్రతకకపోతే, ఏదేవుడేడ్చాడు? నేను మోయరాని బరువైపోయాను. ఇలాంటి అవమానం సహించేకన్నా ముక్కు మూసుకుంటే మూడు గడియలు పట్టదు.

ఆరాత్రి అందర్నీ పండుకోనిచ్చి. శేషయ్య బయలుదేరాడు. తప్పకుండా చచ్చిపోవాలనే దృఢనిశ్చయంతో కట్టుమాత్రం వెంట తెచ్చుకున్నాడు, లేకపోతే దారిలోనే పడిపోడూ?

నడుస్తూ ఆలోచనలో పడ్డాడు.

చచ్చిపోవలసిందే. ఇంకా ఎందుకు బ్రతకాలి? సాధించేదేముంది పురుషార్థాలు నాలుగూ చెల్లాయి. ఇప్పుడే చచ్చిపోతే పిల్లదానిపెళ్ళి ఆగిపోతుందేమో? నాయెదానబడి ఏడుస్తుందే! కొడుకు ''చచ్చేవెధవ ఈ పదిహేను రోజులూ గడిచిం తరువాత చస్తే ఏమిపోయింది?'' అంటాడు కామాలె!

నడక కొంచెం మందగించింది దీర్ఘాలోచనలో పడ్డాడు.

ప్రతితడవా ఇలాగే పోతున్నది. ఈలగ్నం కాకపోతే ఇంకోలగ్నం పెట్టుకుంటారు. పెళ్లి ఆగుతుందా ఏమిటి?....... ఊరంతకూ ఈమంచినీళ్ళ బావి ఒక్కటేనే. ఇందులో పడిచస్తే మంచినీళ్ళు పనికిరాక తిడతారు. చస్తూచస్తూ, వీళ్ళందరిచేత తిట్టించుకోవటం ఏమీ బాగాలేదు. నేను చస్తే ఉపకారం లేకపోగా ఊరంతకూ అపకారం జరుగుతూవుంది.

శేషయ్యనిలబడిపోయాడు.

మరచాను. నేను వ్రాస్తూవున్న ''ముదిజోదు'' అనే కావ్యం ఏంకావాలి? పూర్తికాకుండా లోకానికివ్వకుండా చావటం బాగుంటుందీ? తప్పక ముగించి, అచ్చు వేయించాలిసిందే! ఈ కావ్యంతోనన్నా నాకు లోకం షష్టిపూర్తి చెయ్యవచ్చును. నేనేం చేశామని షష్టిపూర్తి? కనీసం ఏమీ చెయ్యలేదనైనా షష్టిపూర్తి జరపవచ్చును. ఈలోగా పిల్లదాని పెళ్లి వగైరాలు జరిగి పోతాయి. తరువాత తీరిగ్గా చావొచ్చును.

శేషయ్య ఇంటివేపు మళ్లాడు.

అవును, ఒకటికాదు, రెండు కాదు, పిడుగుల్లాంటి నాలుగు కారణాలుంటే, శేషయ్య ఎలా ఆత్మహత్య చేసికొంటాడు?

మార్చి, *1942*